

NOWINY Z INFLANT,

O szczęśliwvey porazce, ktora sie
stała nad Károlusem Książęciem
Sudermánskim, przez le° M. Pá-
ná Ianá Károlá Chotkievviczá,
nayvvyszszego Hetmáná W.X.L.
Dniá 27. Septemb: vv dzien S.
Stànislávva, Roku 1605.

W Krákovie/

W Drukárni Mikoláia Szárffenbergerá/ Roku
Pán/kego 1605.

1965 K 769/31

Ake. 131/65

XVII. 3. 52 43

Novviny z Inflant.

O w ciągnieniu Károlusa Sudermánskie^o Xiażes
cia z woyski swemi tymi czasy w ziemie Inflant/ka
y o zwycięstwie nád nim / za błogosławieństwem
Bożym szczęściem J. K. M. Pána nášego / dzielna
sprawa J. M. Pána Károla Chodkiewicza / Stá-
rosty Smudzkie^o / Hetmána nawyższego W. X. Lit-
á meżna reka cnego Rycerstwa Koronnego / y W.
X. Litewsk. dnia 27. Septemb: w dzień S. Stá-
nisláwa / Roku P. 1605. pod Kiercholmem.

Non nobis Domine, non nobis; sed nomini tuo
sit gloria.

 A podesściem w okrećciach Mánsseltá Hetmána
Károlusowego ze czterma tysiacmi ludzi pod Dy-
námunt. J. M. Pan Herman ná ten czas bedac
z woyskiem J. K. M. pod Derptem / á chcac dać
odsieć predka Dynámuntowi / przebrawşy sie wa-
lekce / oboz zostáwił pod Derptem / á sam šedł do-
ść špiegiem ku Dynámuntowi / miałac z soba trzy tysiacce y čtery
stá čłowieká. Przyšedşy pod Wolmierz / došłá go wiadomość
przez špiegi / że Linderzon drugi Hetman Károlusow z piácia tys-
siecy woyská idzie od Rewlá ku posilku Mánsseltowi / záczym Je^o
M. Pan Hetman co miał isc ku Dynámuntowi / obroćił sie ku Felis-
nu / chcac záść droge Linderzonowi / y z nim sie pierwey rosprawić
miby sie do kupy ściagneli. Zdarzył Pan Bog / zášedł go v Fikiel
Moyzy / miedzy Felinem á Pernáwa / zočzywşy sie / spráwili woys-
ská náprzeciw sobie / W Hárkách / zdarzáło sie náşym / do dwu set
čłowieká wrwali : Co vpátruiać Linderzon / niechćiał zwiěść bi-
A 2 cwoy

Nowiny z Inflant.

twy / ale zwodził ludzkie pod Sikiel Moyza z pola wżad do sposob-
 nego miejsca y swych fartelow. Interim przyšla wiadomość
 perona Pánu Hetmánowi / że sam X. Károlus y X. Lindeburskie
 z piacia tysięcy woyska prawie iakoby sie wynurzyli z morza pod
 Pernawa / Je° M. Pan Hetman nie mogac z onego miejsca Lin-
 derzoná wyciągnac do bitwy / iuz to y podiezdżaniem pod woyska
 iego / y obsylaniem przez Trebaczá aby stáwíl pole / powrócił pod
 Selin. X. Károlus zshedşy sie z Linderzonem / poşedł nad morzem
 ku Salc Moyzy / y tam stánal. Pan Hetman opátrzywoşy Selin /
 brał sie też ku Rydze / aby y Ryżány dobra nádzieia wtwierdził / y
 zwołół bitwę / ázby pożytek iaki z Litwy nástąpił / niechcac sie / po-
 kiby mogło bydz wdáwać ad extrema / stánal pod Wolmierzem.
 X. Károlus dostawşy iednego z náşych / ktory mu wmiat o máło-
 ści woyska náşego dobra sprawę dac / praesumuiac o swey potes-
 dze / brał sie ku náşym / o ktorych iego zamyslech gdy wiadomość
 J. M. Pána Hetmána doşła / folguiac y sposobność miejsca do
 bitwy (gdyż woysku náşemu iezdzie dogadzaíac polá wpátrówac
 było trzeba) y temu żeby wżdy z nieporównánym woyskiem be-
 dac / mógł takich stratogemmata záżyć / przepráwił sie przez Gá-
 wia / chcac szczescia probowac ná przepráwie / iesliby nieprzyiaciel
 zánim nástepowal / stánal pod Kiesia w polu okop wczynił dosyć
 obronny / y ztamtad chciał bitwę zwiesć / tamże czekał cały tydzień /
 ale Suderman iz w woyska swego piechocie naywietşa nádzieie
 pokládal / z láşow w polá wyrwieść ludzi niechciał : tak zaś náş
 robur woyska iezdzie swey / czuiac ciasne y lesne miejsce / nie ná-
 tárt. X. Károlus odmienił swóie intentum / ruşywoşy sie od Salc
 Moyze poşedł pod Ryge / chcac sie ziać z Mánsefeltem / y náşemu
 woysku zase od Rygi / ze wşyskim woyskiem swym sie skupiwoşy.
 J. M. Pan Hetman ruşył sie też od Kiesi / poşedł iako náprościcy
 ku Dáwinie / iuz nie do Rygi / ale ku Jikielowi powyż Rygi kiltá
 mil tam stánal nad Dáwiná. X. Károlus zshedşy sie z Mánsefeltem
 miał woyska czternaście tysięcy / wietşa część cudzoziemskiego /
ktorych

Ktorych za Odonowa/przesł^o Książa Moskiewsk: praktyka/otus-
cha y posilkem/wielka summa priedzzy/ nad zwyżay wiecey za-
diagonal: nastąpił na woysko nasze pod Kiercholmem rano 27 Septe-
sprawił swe woysko dosyć daleko od naszego przez wielkie y rowne
pole po pagorkach/ dogadziac piechocie swey. Nasze też woysko
sprawił J. M. Pan Hetman nad Dzwina. A w tym K. J. M.
Kurland/ie Fryderyk przyszedł z Kurlandyey ze trzema tysiącami
swoich na wybor dobrych Kątarow Slachcicow Kurlandskich/
widzac z obu stron przez Dzwine woyska vskytowane/ chcąc y wro-
dzoney cności dogodzić/ dzielność w meztwie y wiaće swa Krolo-
wi J. M. Panu swemu/ y K. P. oświadeżyć/ prawie z odwaje-
niem zdrowia/ puscil sie na druga strone w plaw/ w posilek woys-
ku naszemu/ Pan Bog prawie cudowna rzecz wkazal/ że przez tak
wielka y nie przebrodna rzeka/ trafił na brod przedtym nikomu
niewiadomy/ y bez szkody do woyska przebył. A w tym hárcewali
sie nasi z nieprzyacielem/ y zdarzalo sie im. Trwały hárce aż ku
południowi. Je^o M. Pan Hetman zwłoke bitwy niebespieczna
z nieprzyacielem potężnym wpatrzywszy/ już też prawie widzac/ że
extrema wyciskaly to na nim/ aby bitwa zwiódł/ chcąc nieprzya-
ciela w pole z tego fortelow wyciągnąć/ kazal znieść hárcewniki
swoie nagle/ y z poplochom pod woysko swoich wprzod ostrzegsy/
wzial zartym nieprzyaciel serce/ wyszedł z onych swoich fortelow za-
nimi w rowne pole/ y daleko od swego mieysca/ w swym porzad-
ku dzialek polnych mając iedennascie/ ktore naprzod przed swym
woyskiem vskytowanym puscil/ za nimi na czoło vskytował pie-
chotę/ wszystkie z muskietami spiskami iem potężnie przod osła-
dziwszy/ po lewey stronie miassy vff Kątarow/ ktorzy za podkás-
nem sie naszych/ mieli zachodzić od Dzwiny w tył woysku nasze-
mu/ postawil po prawey stronie minieysza część Kątarow/ a ostia-
tek jazdy na pozad w posilki obrocił. Je^o M. Pan Hetman vsk-
ytował woysko swe na trzy polki z pierwszymi posilkami: Swoy
pulk postawil na czoło/ mając w nim ledwie nie przednie ludzic/
y Książa

Nowiny z Inflant.

y Książcia Je^o M. Kurlandkiego tamże byli. Upatrował to/ że
 za potrzebny podkaniem pierwszym/ y swoim sercá dodać/ y nie
 przyiacielowi stracić ie mogł. Prawy pułk zlecił Je^o M. Pánu
 Janowi Sapieże/ rozkazawşy/ aby ná te Ráytáry ktorzy w wielo
 kim vsie po lewey stronie w woysku nieprzyiacielskim stali/ miał
 pilne oko. Lewy rog zlecił Pánu Dambrowie; Wiátr był pobo
 żny od Morza/ ktory obiemá woyskom iednáko służył/ iednák
 Sápá swego záżył go dobrze Je^o M. Pan Hetman zá láská mile
 go Boga/ ktory Rycerstwu meştwá/ á wodził radę do sercá po
 dá ie. Zátym tak stánawşy; przemowa przeraźliwa Rycerstwo
 w ochotę y powinność oddania cnoćie y słáwie obrońu wzbudziw
 şy/ nieprzyiacielskiego lubo woyská wielkość/ ále záś niespráwies
 dliwość przeciw Bogu y Pánu swemu dostátecznie przelożywşy /
 niebespieczeństwo z przegráney bitwy (słrzej Boże) do vsčia ká
 żdemu wkazawşy/ w samym tylko Pánu Bogu/ á potym w me
 żney rece nádzíete polożywşy/ kázáł z dział swoich do woyská nie
 przyiacielskiego vderzyć. Zátym káždy z nich wziawşy nachwale
 queyşe imie JEZUS w serce y w vsťá swe / chorągwi swey ná
 przód trzymáł sty kom/ktore Je^o M. Pan Wincenty Woyná Poru
 czynił Je^o M. Pána Hetmánow przywodził / potkác sie rozkázáł/
 pusćiwşy ludzie Książcia J. M. Kurlandskiego w posilek / sam
 Książe Je^o M przy boku J. M. Pána Hetmánowym y támi y sám/
 gdzie tego potrzeba wkazowála/ nárazáiac sie spólnie obá broni y
 rece swe krwá nieprzyiacielská záfárbowali. Napádlí ná spísmiki/
 bómieży nie mogło bydy/ przelomili nieprzyiaciela/ nie bez škó
 dy swey. Kázáł sie potym potkác Pánu Dambrowie z polkiem iez
 goz lewego rogu/ ten zá rozkázaniem Hetmánskím vsedşy wiátr
 nie przyiacielowi słabşym mieyscem z boku/ woysko nieprzyiaciela
 słie polkiem swym przegnał. Ten záś vff miazşy Ráytárow/ kto
 ry po lewey rece stál w woysku Károlusowym/ według informáci
 ey tego/ podobnádo iáko to wíec bywa/ w kurláwie nie mogác dya
 rzec komu sie do zwycięstwa náchyla/ rozumiéiac o swych dobrze/
 pusćili

Nowiny z Inflant.

puścili się ku Dźwinie / chcąc zachodzić naszym w tył / którzy w
bitwie byli / przyšli na pułk Je^o M. Pána Sapięhy / który stał na
prawym rogu / sparli ich potężnie. A tu już nieprzyjacieli strach
nie wchodzić począł. Na dwu przeprawach poprawiali się Rąs-
tówie / ale y to nie pomogło. W samym poboju legło do
dziewięć tysięcy żołnierzy / oprocz tych co w pogoni / y tych co w
Kurlandey / w Milgrasiey / y na innych miejscach z pogromu w-
chodzących bito. Tamże y Książę Lindemburskie na placu zabity
został / y Linderzon Hetman K. Karolusá. O Mąnsfelcie / żywi
czy zginął / ięseże nie wiedza / gdyż ieden twierdził / który po potrze-
bie z okretow przedał się do naszych / że go widział uciekając / barzo
rannego nad rzeką Górwia leżącego. Więźniow znacznych do kil-
ku set naszych dostali. Chorągwi sześćdziesiąt wzięli. Działek pola-
nych ieden naście odiełi. Oboz zabrali. Sam Karolus / który prze-
ciw sprawiedliwości y Pánu swemu broń podniósł / sprawiedli-
wym dekretem Bozym / ranny ledwie wszedł / podobno dla tego /
aby się obaczył / a za złości swe pokutował / Pan Bog go ięseże na
świecie zachował. Awo zgola za łaską y błogosławieństwem mi-
łego Boga tego woyska czternaście tysięcy / ledwie kilka set wś-
mogło / gdzie kto mogł. Z naszych do stać żołnierzy zabito / ran-
nych wiecey / koni niemało postrzelano. Miedzy innymi rannymi
mi jest w tej leżbie Je^o M. Pan Theodor Łódzki Rotmistrz Je^o
K. M. który iako w każdej potrzebie na posłudze J. K. M. y K.
P. nietylko meżna reka y dzielnością swoia / ale też y pobudka in-
nym zawśse był / tak y teraz ku zarobieniu na sławę J. K. M. sławę
w narodzie naszego / y rozszerzeniu Państwa Koronnych / w tej po-
trzebie był / y krwia to swa oświadczył.

Ta wiadomość doszła J. K. M. w Krakowie w dzień Wnie-
szenia 16 Octob: w Kościele przy Mszy S. Je^o K. M. bez-
dac z mię barzo ucieszony / sam Pánu Bogu podziękowawszy / Ká-
znodziei swemu K. Skardze kazał opowiedzieć / aby tak znaczne
zwycięstwo / które się stało za błogosławieństwem miłego Boga
na Ama

Nowiny z Inslant.

na Ambonie publikował / y ludzkie serca do oddania nabożnych
modlitw / za to Pánu Bogu sposobił. Po Mszy świętey, T E D E
V M laudamus śpiewano. Krol J. M. zátym na Ofiare chodzil
do pocátowania głowy S. Stánislawa Patrona nášes
go. Gdyż tá fortunna potrzeba dnia Przemiesienia
S. Stánislawa działa sie.

